

mocht schrijven. Vanzelfsprekend zijn er in de loop van de tijd een aantal veranderingen geweest. Ergens in 1990 werd Aquacultuurnieuws ongemerkt omgedoopt tot Aquacultuur en ook de voorpagina onderging in de loop van de jaren de nodige veranderingen. Zelfs het NGvA logo weerstond de tand des tijds niet en was opeens van de NGvA-pagina's verdwenen. Zonder twijfel kreeg het blad geleidelijk aan een

steeds meer professionele en kwalitatief hoogstaande uitstraling met veelal uitstekende artikelen. Zonder twijfel verdienen de diverse (hoofd)redacteurs een geweldige pluim, want geen van de mensen van het eerste uur, ook ik niet, heeft destijds zelfs maar durven hopen dat ons blad nu haar 25-jarig jubileum zou mogen vieren. Een geweldige prestatie van alle betrokkenen. Op naar de volgende 25 jaar!

---

25 Jaar Aquacultuur(nieuws) – de eerste jaren

door Jan Willem de Wilde

Mijn hoofdredacteurschap besloeg ruwweg de eerste helft van het bestaan van wat aanvankelijk nog Aquacultuurnieuws heette. Dat ik hoofdredacteur werd, kwam voort uit een min of meer toevallige omstandigheid. Ik raakte vanuit m'n werk bij het LEI bij de visteelt betrokken toen ik Renger Dijkema eind jaren zeventig van de vorige eeuw (dat klinkt schrikbarend lang geleden) ging assisteren bij zijn studie naar de haalbaarheid van commerciële mariene visteelt in Nederland. Van visteelt wist ik nog niets, maar het ging erom de economische aspecten in beeld te krijgen. De visteelt boeide me, ook al door de verwachtingen die er waren over de mogelijke ontwikkelingen.

Lid geworden van het begin jaren tachtig opgerichte NGvA, kwam ik na een paar jaar in de redactiecommissie van het onregelmatig verschijnende blad 'Aquaforum', waarin naast nieuwtjes uit de visteeltwereld voornamelijk korte samenvattingen van artikelen stonden. In mijn herinnering vergaderden we bij Hans Vink thuis in Amsterdam en ook

wel eens bij het (toenmalige) IAC in Wageningen. Let wel, er was nog geen internet en pc's werkten nog onder DOS en waren nog bepaald niet alomtegenwoordig. Er werd dus nog veel met (over)getypte teksten heen en weer geschoven.

Na een tijdje zo wat aangemodderd te hebben, vond de voorzitter van het bestuur van het NGvA, Johan Verreth, dat het Genootschap een regelmatig verschijnend en er beter uitzienend blad verdiende dan dit 'stenciltje'. Het geval wilde dat in diezelfde tijd de uitgever/hoofdredacteur van Visserijnieuws, Ton Borghouts, behoefte kreeg aan een afzonderlijk periodiek om nieuws uit de zich ontwikkelende visteeltsector in te publiceren. Hoe beide partijen bij elkaar kwamen kan ik me niet herinneren, maar het leidde tot een overeenkomst en Aquacultuurnieuws was geboren. Het blad zou door de redactiecommissie van het NGvA inhoudelijk gevuld worden; Visserijnieuws zou de advertentieacquisitie doen en lay-out, druk en verspreiding verzorgen. Voor een goede communicatie en een (sporadische)

inhoudelijke inbreng van Visserijnieuws-zijde werd een redacteur van Visserijnieuws, Rommert Kruithof, aan de redactie toegevoegd. Na deze toch wat lange -- maar noodzakelijke -- inleiding komt de voormelde 'toevallige omstandigheid': de redactie burelen van Visserijnieuws waren destijds op een steenworp afstand van mijn huis in Scheveningen gevestigd. Wat was er gemakkelijker dan dat ik de contacten van de redactie met Visserijnieuws zou onderhouden? Dan was het ook handig als ik meteen de inhoudelijke coördinatie ter hand zou nemen en hoofdredacteur werd. Nog steeds was er geen internet, maar pc's begonnen op groter schaal in huishoudens en bedrijven door te dringen. Zo werd het mogelijk kopij op 'floppies' en later 'diskettes' te verzamelen en over te dragen. Zo ging het enkele jaren, tot Borghouts Visserijnieuws verkocht aan de uitgever van 'Het Urkerland', Albert Brouwer, op de drukkerij waarvan het blad al jaren gedrukt werd. *Aquacultuurnieuws* was in die deal inbegrepen en zo werd een nieuwe overeenkomst, nu met Albert Brouwer gesloten. In mijn herinnering had deze een wat formeler karakter dan die met Borghouts: de wederzijds te leveren prestaties waren wat nauwkeuriger omschreven. Dit betekende ook het einde van de samenwerking met Rommert Kruithof en de door hem verzorgde eindredactie.

Mijn geheugen laat me in de steek over het tijdstip waarop dit alles plaatsvond en ook hoe we het met de eindredactie oplossen staat me niet helder voor de geest. Het kwam er (denk ik) op neer dat ik de beschikbare kopij voor een nummer verzamelde op een diskette en deze, met bijbehorende foto's, naar 'Het Urkerland' verzond, dan wel deze bij het Scheveningse kantoor(tje) van Visserijnieuws bezorgde, vanwaar ze werden doorgezonden. Ook staat me bij dat redactielid Wayne Dieleman, die dicht bij Urk woonde, een tijdlang als intermediair is opgetreden. Uiteindelijk werd de eindredactie ondergebracht bij het Productschap Vis, waar Iris van Dijk deze tot

medio 2004 verzorgde. Dit arrangement was de bijdrage van de in 1994 opgerichte NEVEVI aan de totstandkoming van *Aquacultuur*, dat ook daar het officieel orgaan van was geworden. De leden van de vereniging zagen geen kans om aan de redactie zelf deel te nemen, maar vonden dit een nuttige besteding van (een deel van) de voor hen bij het Productschap beschikbare capaciteit.

In de loop der jaren wisselde de samenstelling van de redactie nogal eens, vaak doordat redactieleden het te druk kregen met hun werk. Een goede bron voor nieuwe redacteurs was de vereniging van Visteelt en Visserij studenten in Wageningen 'Aquarius', die ook lange tijd als een officiële deelhebber aan *Aquacultuur* werd beschouwd. Nadeel van deze jongelui was weer dat juist zij het vaak al weer snel te druk kregen met hun baan nadat ze waren afgestudeerd. Niet zelden zagen we oud-redactieleden later terug in het bestuur van het Genootschap, sommige zelfs als voorzitter, zoals Aldin Hilbrands, Ronald Faber en Jeroen van Stokkom.

Bestond de inhoud van het blad aanvankelijk uit min of meer toevallig binnengekomen of bij elkaar gesprokkelde stukken en stukjes, geleidelijk aan kwam daar meer structuur in. We stelden rubrieken in, waarvan sommige, zoals het 'Centraal artikel' verplicht gevuld dienden te zijn, Johan Verreth werd

*Aldin Hilbrands (met kind) en Vincent van Ginneken, die beiden als leden van de redactiecommissie een belangrijke bijdrage aan *Aquacultuur* leverden.*

overgehaald een column te schrijven en Olga Haenen begon haar reeks artikelen over visziekten. Advertenties in kleur, eerst achterop, later ook in het midden, stelden ons in staat voor voorblad en middenpagina's kleurenfoto's te gebruiken. Jaarlijks brachten we een of meer themanummers uit over een belangrijk onderwerp en uiteraard probeerden we de inleidingen van de themadagen van het Genootschap integraal te publiceren. Zo ontwikkelde het blad zich gestaag van een amateuristisch in elkaar gezet periodiekje tot het serieus te nemen vakblad van nu.

Deze ontwikkeling weerspiegelt min of meer die in de visteelt in Nederland, die toen we begonnen de luiers nog niet ontgroeid was. Nog in 1988 noemde Dick Jongman in een artikel over 'Aquacultuur in Nederland' ons land een ontwikkelingsland op het gebied van visteelt. De onderwerpen van artikelen in de eerste jaargang getuigen ook duidelijk van de stand van zaken:

- *'Ontheffing voor ondermaatse aal'*: voor het 'kweken' van paling werd nog wilde aal gebruikt, nu weten we dat dit niet werkt;
- *'Zomersterfte bij marien gekweekte salmoniden'*: de eerste zoutwater 'kwekerijen' mestten in een half jaar regenboogforellen af tot 'zalmforellen' in op stroom verankerde geperforeerde binnenschepen, een in de Nederlandse omstandigheden onbruikbare methode;
- *'Onderzoeksrapportage forellenteelt'*: over de haalbaarheid van het kweken van forellen in zandwinputten, uiteindelijk maar door weinigen toegepast;
- *'Dorade in zeewaterrecirculatiesysteem'*: een experiment dat uiteindelijk mislukte;
- *'Marktonderzoek meerval'*: na het optimisme van de pioniers over de afzetmogelijkheden was inmiddels duidelijk dat het moeilijk was (en nog is) meerval voor een lonende prijs aan de man te brengen.

Over een grote breedte werden initiatieven

ondernomen, waarvan een groot deel uiteindelijk gedoemd was te mislukken. Europese subsidies ondersteunden soms zo'n initiatief, maar het merendeel ervan ging toch naar beginnende bedrijven die zich richtten op de palingmesterij en de meervalkwekerij. Dat heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen dat deze activiteiten uitgroeiden tot een serieus te nemen omvang. Ze zijn in elk geval naar mijn mening het formaat van de 'klompenwinkel' ontgroeid dat een toenmalige adjunct-directeur van de Visserijen als potentieel van de Nederlandse visteelt voorzag. De teelt van 'alternatieve' soorten is wel nog steeds van zeer bescheiden schaal en men kan zich afvragen of dat ooit zal veranderen. In elk geval op het gebied van de goedkope soorten zullen Nederlandse bedrijven moeilijk kunnen concurreren met importen uit landen met gunstiger natuurlijke omstandigheden. Verbreding zal eerder moeten worden gezocht bij het hogere marktsegment, maar dat kan jaren onderzoek en ontwikkeling vergen zonder garantie op succes (zie de gang van zaken bij 'Solea').

Na een jaar of twaalf 'de kar getrokken' te hebben – de laatste jaren ervan had ik soms meer het gevoel geduwd te worden door mijn mederedacteuren – vond ik het tijd het roer over te dragen. Gelukkig was Aldin Hilbrands bereid het van me over te nemen. In het voorjaar van 2002 nam Jos Scheerboom het hoofdredactionele stokje van Aldin over. Ik herinner me nog dat Iris over deze keus haar zorgen uitsprak: Jos mocht dan zeer productief zijn, hij was toch wel vaak erg laat met het aanleveren van z'n kopij; zou hij als hoofdredacteur wel in staat zijn de deadlines bij de redactie af te dwingen? Ik heb haar gerustgesteld en ik geloof niet dat ze er ooit over te klagen heeft gehad. Onder Aldins en Jos' leiding is het blad verder gegroeid in breedte en diepte tot het prachtige tijdschrift dat het nu is.

Proficiat!